

افراقو

فرهنگ شهر وندی

ریعانه سیری، بهمن بیات

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اخلاق و فرهنگ شهروندی

تالیف:

ریحانه سیری

بهمن بیات

انتشارات موجک

سرشناسه: سیری، ریحانه، ۱۳۵۱ -

عنوان و نام پدیدآور: اخلاق و فرهنگ شهروندی / تالیف ریحانه سیری، بهمن بیات.

مشخصات نشر: تهران: انتشارات موجک، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاهری: ۱۸۶ ص.

شابک: ۶-۹۸-۸۷۹۹-۶۰۰-۹۷۸-۲۲۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: شهروندان -- جنبه‌های اخلاقی

موضوع: Civics -- Moral and ethical aspects

موضوع: شهروندان ایرانی -- جنبه‌های اخلاقی

موضوع: Civics, Iranian-- Moral and ethical aspects

شناسه افزوده: بیات، بهمن، ۱۳۶۱ -

رده بندی کنگره: الف ۳ ۹۶۹۳۱ س / HT۱۰۹

رده بندی دیویی: ۳۲۰/۴

شماره کتابشناسی ملی: ۵۰۳۷۴۷۲

انتشارات موجک

تلگرام: ۰۹۰۱۷۶۷۲۵۰۲-۰۹۳۶۳۰۳۱۲۵۸ کانال: telegram.me/mojak1

تلفن مرکز پخش: ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۶ - ۰۲۶۳۲۴۰۳۵۱۳ - ۰۲۱۶۶۱۲۷۵۹۳

ایمیل: mojakpublication@yahoo.com

سایت: www.mojak.ir

عنوان: اخلاق و فرهنگ شهروندی

تالیف: ریحانه سیری، بهمن بیات

طراح جلد: سیده زهرا روشنایی

مشخصات ظاهری: ۱۸۶ صفحه، قطع وزیری

چاپ اول: بهار ۱۳۹۷، تیراژ: ۵۰۰ جلد

قیمت: ۲۲۰۰۰۰ ریال، شابک: ۶-۹۸-۸۷۹۹-۶۰۰-۹۷۸

حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	پیشگفتار .....
۳	فصل اول: شهروند و حقوق شهروندی .....
۳	۱-۱ مقدمه .....
۴	۲-۱ شهروند .....
۷	۳-۱ مفهوم شهروند و شهروندی .....
۸	۴-۱ نظریه‌های شهروندی .....
۸	۱-۴-۱ نظریه مدل حقوقی .....
۹	۲-۴-۱ نظریه مدل محافظه کارانه .....
۱۰	۳-۴-۱ نظریه مدل مشارکتی .....
۱۰	۴-۴-۱ نظریه مدل اجتماع‌گرایی .....
۱۱	۵-۱ اهمیت و جایگاه شهروندی .....
۱۲	۶-۱ ابعاد شهروندی .....
۱۴	۷-۱ مؤلفه‌های شهروندی .....
۱۸	۸-۱ مفهوم حقوق شهروندی .....
۱۹	۹-۱ جایگاه حقوق شهروندی در اسلام .....
۲۰	۱۰-۱ تاثیر رفتار پیامبر بر ترویج حقوق شهروندی .....
۲۹	۱۱-۱ حقوق شهروندی و شهروند مسئول .....

فصل دوم: شهروند فرهنگی ۳۵

- ۳۵..... ۱-۲ مقدمه
- ۳۶..... ۲-۲ مفهوم شهروندی
- ۴۰..... ۳-۲ گذری بر وضعیت شهروندی در ایران
- ۴۴..... ۴-۲ بنیان‌های نظری شهروندی فرهنگی
- ۴۸..... ۵-۲ شهروند فرهنگی
- ۵۰..... ۶-۲ مفهوم نظریه‌ی شهروندی فرهنگی
- ۵۳..... ۷-۲ مدیریت فرهنگی شهری
- ۵۴..... ۸-۲ آموزش شهروند فرهنگی
- ۵۷..... ۹-۲ اصلاح فرهنگ شهروندی

فصل سوم: اخلاق شهروندی و تربیت شهروندی ۵۹

- ۵۹..... ۱-۳ مقدمه
- ۶۰..... ۲-۳ شهروندی
- ۶۳..... ۳-۳ تعریف اخلاق
- ۶۶..... ۴-۳ تعریف اخلاق از دیدگاه علماء و اندیشمندان اسلامی
- ۶۸..... ۵-۳ اهمیت و فواید اخلاق در اسلام
- ۷۰..... ۶-۳ اخلاق شهروندی
- ۷۳..... ۷-۳ منابع اخلاق شهروندی: منابع دینی، سنتی و فرهنگی
- ۷۴..... ۸-۳ منابع اخلاق شهروندی: منابع مدنی و سیاسی
- ۷۵..... ۹-۳ رابطه حقوق شهروندی با اخلاق شهروندی
- ۷۷..... ۱۰-۳ مفهوم تربیت شهروندی
- ۷۸..... ۱۱-۳ تعریف تربیت شهروندی از دیدگاه صاحب‌نظران
- ۸۱..... ۱۲-۳ ضرورت تربیت شهروندی
- ۸۴..... ۱۳-۳ اهداف تربیت شهروندی

- ۱۴-۳ رویکردهای تربیت شهروندی ۸۷
- ۱-۱۴-۳ رویکرد تربیت شهروندی محافظه کار ۸۷
- ۲-۱۴-۳ رویکرد تربیت شهروندی پیشرفت گرا ۸۹

فصل چهارم: اخلاق مشارکت شهروندی ۹۷

- ۱-۴ مقدمه ۹۷
- ۲-۴ مفهوم مشارکت ۹۸
- ۳-۴ تعریف مشارکت از دیدگاه‌های مختلف ۹۹
- ۴-۴ تعریف مشارکت در سطح خرد و کلان ۱۰۱
- ۱-۴-۴ در سطح خرد ۱۰۱
- ۲-۴-۴ در سطح کلان ۱۰۲
- ۵-۴ سیر تحول مفهومی و فرایند تاریخی مشارکت ۱۰۳
- ۶-۴ عرصه‌های مشارکت و انواع آن ۱۰۷
- ۷-۴ ویژگی‌ها و آثار مشارکت ۱۱۳
- ۱-۷-۴ ویژگی‌های مشارکت موفقیت آمیز ۱۱۳
- ۲-۷-۴ نتایج مثبت مشارکت‌ها ۱۱۳
- ۳-۷-۴ پیامدهای افزایش مشارکت و همکاری ۱۱۴
- ۴-۷-۴ پیامدهای کاهش مشارکت ۱۱۴
- ۵-۷-۴ آثار و مزایای مشورت ۱۱۴
- ۸-۴ اهداف نظام مشارکت ۱۱۵
- ۹-۴ مشارکت شهروندی ۱۱۵
- ۱۰-۴ مشارکت شهروندان در امور شهری ۱۲۰
- ۱۱-۴ نقش آموزش شهروندی در مشارکت شهروندان در امور شهری ۱۲۴

فصل پنجم: اخلاق زیست محیطی شهروندان ۱۲۹

۱-۵ مقدمه ۱۲۹

۲-۵ توسعه مدیریت محیط‌زیست شهری ۱۳۱

۳-۵ مفهوم شناسی محیط‌زیست ۱۳۳

۴-۵ آلودگی محیط‌زیست شهری ۱۳۵

۵-۵ حفاظت از محیط‌زیست ۱۳۶

۶-۵ فرهنگ و اخلاق زیست محیطی ۱۳۹

۷-۵ تاریخچه فرهنگ و اخلاق زیست محیطی ۱۴۱

۸-۵ دیدگاه‌های رایج در باب فرهنگ و اخلاق زیست محیطی ۱۴۵

۹-۵ اصول فرهنگی و اخلاق زیست محیطی از دیدگاه اسلام ۱۴۷

۱۰-۵ نگرش ادیان الهی به محیط‌زیست ۱۴۹

۱۱-۵ آموزه‌های مسیحیت و محیط‌زیست ۱۵۰

۱۲-۵ آموزه‌های اسلام و محیط‌زیست ۱۵۷

۱۳-۵ ظرفیت فرهنگی شهرداری جهت مدیریت محیط‌زیست شهری ۱۷۰

منابع ۱۷۳

منابع فارسی ۱۷۳

منابع لاتین ۱۸۴

پیشگفتار

انگاره جامعه‌شناسان در بررسی مقوله شهر و شهرنشینی، انگاره‌ای معطوف به کالبد زیستی یک شهر نیست بلکه آنرا علاوه بر پردازش کالبدی و پرداختن به کمیت‌های مادی آن، از جانب کیفیت‌های ارزشی و اخلاقی نیز مورد بررسی قرار می‌دهند. شهر به مثابه ارگانسمی است که چه از لحاظ کالبدی و زیستی و چه از لحاظ فرهنگی و اجتماعی در هر دوره‌ای پیچیده و پیچیده‌تر می‌شود و به نقطه آرمانی خود یعنی تقویت ساختارهای همبستگی اجتماعی از سویی و از سوی دیگر به انتظام و ساختارهای فضای شهری و شکل‌گیری کالبدی متناسب با نیازهای زیستی شهر نزدیک‌تر می‌گردد. در این نوع نگاه جامعه‌شناسانه به مقوله شهر و شهرنشینی و حتی اگر در پی آن هستیم که پایداری شهری را با پویایی کیفیت زندگی شهری گره بزنیم و فهم بهتری از سبک زندگی شهری و کیفیت آن را دریابیم چاره‌ای جز ارایه تعاریفی از توسعه، توسعه پایدار، توسعه پایدار شهری، شاخص‌ها و ویژگی‌های آن و مقوله پایداری شهری نداریم.

توسعه پایدار شهری را یک نیاز دنیای جدید شهرنشینی معرفی نموده‌اند که در پی ترسیم سبک جدیدی از دنیای شهری و از شهر بند بودن افراد یک جامعه و تبدیل آن‌ها به شهروند شدن صورت گرفته است. در حقیقت این مقوله یک رویداد واکنشی آمیخته به اعتراض خوانده شده است که از نارضایتی‌های اقتصادی اجتماعی برآمده و در زمینه بسترسازی برای پایدار شهری و بهبود زندگی شهری و رفاه اجتماعی شهروندان نقش مؤثری را ایفا نموده است. پایداری شهری که با پیش فرض‌هایی چون عدالت اجتماعی، مشارکت شهروندی و همبستگی اجتماعی، افزایش کارآمدی نهادهای اجتماعی و خانوادگی، گسترش آداب فرهنگ شهروندی و کارآمد سازی سیاست‌ها و برنامه‌های سیاست‌گذاری در حوزه کلان شهری و بهینه‌سازی مناسبات مدنی قوام می‌یابد، آرمانی برای کیفیت پویایی زندگی شهری و سبک جدید زیستن است. در تمامی روزه‌های این سبک جدید از زندگی، الثفات به حقوق شهروندی و مشارکت آن‌ها در هرم قدرت شهری امری مهم محسوب می‌گردد.

در این کتاب، هوش فرهنگی مدیران بعنوان رویکردی کارآمد در تعاملات فرهنگی، ارائه می‌گردد. کتاب شامل چهار فصل است که در فصل اول به بررسی پدیده فرهنگی می‌پردازیم و در فصل دوم مفهوم، ابعاد و مؤلفه‌های هوش فرهنگی مورد بررسی قرار می‌گیرد. فصل‌های سوم و چهارم کتاب نیز به بررسی جهانی شدن و فرهنگ و ارتباط بین فرهنگی می‌پردازد. در پایان و در فصل پنجم این کتاب، راهکارها و پیشنهادات، ارائه می‌گردد.

Citizenship ethics and culture

By: Reyhaneh seiri , Bahman Bayat

ISBN: 978-600-8799-98-6

